

УДК: 343.132.1

Сервецький Іван Васильович –
професор кафедри оперативно-пошукової роботи та документування Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент,

Редька Віталій Вікторович –
ад'юнкт кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ

Деякі проблеми захисту персональних даних в Україні

У статті розглянуто теоретичні засади сутності та змісту захисту персональних даних. Сформульовано науковий напрям розвитку захисту персональних даних. Обґрунтовано науковий та термінологічний апарат захисту персональних даних.

Ключові слова: персональні дані, ідентифікація, конституційні права.

Забезпечення захисту інформації про особу (персональних даних) потребує посиленої уваги, передусім, у контексті змісту таких понять, як персональні дані, ідентифікаційний номер та ідентифікація даних.

Персональні – ті, що стосуються певної, окремої особи, належать їй; особисті, власні [1, с. 754]. Дані – відомості, показники, необхідні для ознайомлення з ким-, чим-небудь, для характеристики когось, чогось або для певних висновків, рішень; тексти, таблиці, інструкції, відомості про факти, явища тощо, представлені у буквено-цифровій, числовій, текстовій, звуковій або графічній формах, які зберігаються в ЕОМ та пересилаються і піддаються опрацюванню. Особисті дані – дані, власником і користувачем яких є окрема особа (обмежена група осіб, окрема установа) [1, с. 685].

Ідентифікація – визначення відповідності предмета, біологічного організму, особи (фізичної, юридичної) певним, конкретним, лише їм властивим ознакам; установлення відповідності реального об'єкта, товару, представленої на нього документації його назві, щоб уникнути підміни одного об'єкта іншим [1, с. 394].

Як юридична категорія таке право вперше виникло в США у 1928 році, коли суддя Верховного Суду Л. Брандейс офіційно заявив про наявність у Конституції США “права бути залишеним у спокої”.

Згодом інститут недоторканності особистого життя людини стали розглядати як обов’язковий фактор розбудови демократичного суспільства. Історія формування законодавчої бази захисту персональних даних розпочалася 1948 року, коли в Загальній декларації прав людини було проголошено, що ніхто не може бути підданим свавільному втручанням в особисте й сімейне життя, що кожна людина має право на захист закону від такого втручання.

Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини від 1950 року конкретизувала це право, проголосивши, що кожна людина має право на свободу дотримуватися своєї думки, отримувати й поширювати інформацію та ідеї без втручання з боку державних органів і незалежно від державних кордонів.

Міжнародним пактом про громадянські та політичні права від 1966 року заборонено не лише свавільне, а й незаконне втручання в особисте та сімейне життя людини.

Отже, зазначені міжнародні документи узагальнюють головні принципи захисту приватного життя людини.

Так, оперативним підрозділам по боротьбі з організованою злочинністю надано право одержувати інформацію з автоматизованих інформаційних і довідкових систем та банків даних [2], а також створювати і застосовувати такі автоматизовані інформаційні системи [3].

Актуальність регулювання цього права зросла у зв’язку з інтенсивним розвитком комп’ютерних технологій та опрацюванням персональної інформації в автоматизованих інформаційних системах. Міжнародні організації прийняли низку документів, що регулюють право на захист персональної інформації, серед яких необхідно відзначити такі:

Резолюція Європарламенту “Про захист прав особи у зв’язку з прогресом інформатизації” 1979 року, якою пропонувалося Раді та Комісії Європейського Співтовариства розробити та прийняти правові акти про захист даних про особу у зв’язку з технічним прогресом у галузі інформатики;

Рекомендації Організації зі співробітництва країн-членів Євросоюзу “Про керівні принципи із захисту приватного життя при міждержавному обміні даними персонального характеру” 1980 року;

Європейська конвенція “Про захист фізичних осіб у зв’язку з автоматизованою обробкою персональних даних та їх вільним обігом” 1985 року, якою регламентовано порядок збирання та опрацювання даних про особу, принципи зберігання й доступу до цих даних, способи фізичного захисту даних, а також заборона опрацювання да-

них про расове походження, політичні погляди, здоров'я, релігію без відповідних юридичних обґрунтувань;

Директива Європарламенту та Ради Євросоюзу 95/46/ЄС “Про захист прав приватних осіб стосовно обробки персональних даних та про вільне переміщення таких даних”;

Директива Європарламенту та Ради Євросоюзу 97/66/ЄС “Про використання персональних даних і захисту недоторканності приватного життя в галузі телекомунікацій”;

Модельний закон “Про захист персональних даних”, прийнятий Міжпарламентською асамблеєю держав-учасниць СНД 1999 року, принципи та норми якого певним чином мають бути враховані в національних законодавствах.

Проаналізуємо європейський досвід розв'язання проблеми захисту персональних даних. Формування національних законодавчих баз у цій сфері триває вже кілька десятиліть. Так, у Німеччині, у федеральній землі Гессен, 1970 року було прийнято перший у світі Закон про захист персональних даних. Ним уведено державну посаду Комісара із захисту персональних даних, який набув право незалежності від владних структур, а також право спостереження за діяльністю щодо персональних даних. Федеральний закон Німеччини в цій галузі прийнято 1977 року і переглянуто 1990 року в зв'язку з розвитком телекомунікаційних технологій.

Головними принципами захисту персональних даних у Німеччині є ведення реєстру файлів і баз персональних даних державних і недержавних структур, ведення переліку пристроїв, а також нагляд за застосуванням програм опрацювання персональних даних, здійснення контролю діяльності з персональними даними в різних організаціях, можливість оскарження порушень положень законодавства.

Досвід Німеччини необхідно досконало вивчати й урахувати українським законодавцям під час розроблення та прийняття відповідних законів.

Французький закон про відкрите правління прийнято 1978 року. Він установлював загальне право на доступ до державних документів, запроваджував спеціальну комісію для нагляду за виконанням закону та розгляду скарг у разі відмови в доступі до документів.

Закон про інформатику, картотеки та свободи, прийнятий також 1978 року, охоплює всі питання щодо дій з персональними даними як у державних, так і в приватних установах, стосується комп'ютерних і рукописних баз даних. Нагляд за дотриманням Закону покладено на Національну комісію з інформатики та свобод, яка є адміністративно незалежним органом. Однак цей Закон регулює механізми захисту даних, що стосуються лише фізичних осіб. У засіданнях комісії бере участь комісар уряду, якого призначає прем'єр-міністр. Щорічно комі-

сія має надавати президенту й парламенту звіт про свою діяльність. Кожен громадянин, який підтвердив свою особу, має право звертатися в служби та організації, що здійснюють автоматизоване опрацювання даних, щоб з'ясувати, чи здійснюють опрацювання його персональних даних, і за необхідності отримувати ці дані.

1984 року у Великобританії прийнято “Акт про захист персональних даних”, що забезпечує захист персональних даних, які опрацьовують автоматизовані системи. Головними організаційно-правовими механізмами системи захисту даних у Великобританії є ведення реєстру користувачів даних, баз персональних даних і осіб, які надають послуги у сфері захисту персональної інформації, адміністративне та судове оскарження, перевірка й контроль діяльності з персональними даними. Законом запроваджено інститут уповноваженого з питань захисту персональних даних, посади міністра, реєстратора, а також утворено суд із захисту даних.

У Росії сферу захисту персональних даних регулюють кілька нормативних актів: Закон про інформацію персонального характеру, положення Трудового кодексу щодо захисту персональних даних працівника, Закон про індивідуальний (персоніфікований) облік у системі обов'язкового пенсійного страхування. Спробу комплексного та повноцінного регулювання цього питання здійснено 2006 року шляхом прийняття Закону про персональні дані. Зазначений закон досить лаконічний, переважно вдало розвиває норми Європейської конвенції про захист фізичних осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних та їх вільним обігом. Принципи збирання, опрацювання та передачі персональних даних у разі їх реалізації на практиці можуть стати основою для розвитку дієвого захисту права громадян на недоторканність приватного життя, оскільки їх викладено відповідно до європейських традицій законодавства в цій галузі.

Аналогічні нормативно-правові акти з питань захисту персональних даних прийнято в інших країнах, а саме: Закон “Про охорону даних” (Швеція, 1973); Закон “Про гласність інформації” (Фінляндія, 1974); закони “Про адміністративну процедуру” (1971), “Про захист даних” (1978), “Про гласність інформації” (1978) та “Про недоторканність приватного життя” (Норвегія, 1978); закони “Про інформацію в розпорядженні державних органів” (1979), “Про інформацію в розпорядженні приватних установ” (Данія, 1979).

Розглядаючи проблему правового регулювання опрацювання персональних даних у США, варто акцентувати увагу на документі Code of Fair Information Practice, прийнятому у 1973 році Державним департаментом здоров'я та освіти, принципи якого поширено на всі системи опрацювання персональної інформації. Ці принципи передбачали такі положення: не може існувати секретних баз із персональними даними; необхідно визначити методи, що дадуть змогу окремим гро-

мадянам запобігти використанню інформації з іншою метою без їх згоди, розробити механізми, які дозволять громадянам перевіряти, яка інформація приватного характеру міститься в базах даних і як її використовують, запропонувати шляхи корегування приватної інформації. Згодом зазначені принципи лягли в основу Акта про захист приватного життя 1974 року.

У США закони в галузі інформаційного права діють з 1974 року, поширюючись на всі штати. Особливість американського законодавства у сфері регулювання інформаційних відносин полягає в тому, що інформацію розглядають як об'єкт права інтелектуальної власності на інформацію. Законодавство США визначає об'єкти правової охорони в інформаційній сфері, порядок реалізації права власності на інформаційні об'єкти, права й обов'язки власників, правовий режим функціонування інформаційних технологій, категорії доступу окремих суб'єктів до певних видів інформації, розкриває поняття конфіденційної інформації та межі його правового застосування.

Загалом майже у 50 країнах діють закони, що регулюють порядок захисту недоторканності приватного життя та персональної інформації, однак в Україні таке законодавство ще не прийнято.

Україна як держава, що проголосила курс на євроінтеграцію, має забезпечити правові механізми захисту персональних даних, що відповідають сучасним міжнародним стандартам. Приведення правових норм вітчизняного законодавства у відповідність із міжнародними стандартами є передумовою для створення та існування системи державного регулювання у сфері захисту персональних даних. Оскільки захист передбачає певні обмеження, необхідно, орієнтуючись на міжнародно-правові норми під час розроблення українських законів, створити чіткий механізм таких обмежень. Загальні перспективи законодавчого регулювання інформаційних прав і свобод пов'язані, насамперед, із необхідністю конкретизації, розвитку та створення механізму реалізації конституційно-правових норм, які регулюють цю сферу.

Законодавство України у сфері опрацювання персональних даних ґрунтується на ст. 32 Конституції України, яка проголошує, що: «Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте та сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України».

Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Кожний громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях

з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею.

Кожному гарантується судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації” [4, с. 403].

Отже, право особи контролювати збирання, використання та поширення персоналізованої інформації як складова права на приватність персональних даних може бути обмеженим в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Протидія злочинності має на меті саме захист цих цінностей, а тому обмеження права на приватність під час правоохоронної діяльності є виправданим.

Однак будь-яке обмеження права може перетворитися на його порушення, якщо законодавством детально не регламентовано умови та порядок застосування таких обмежень, не передбачено механізм контролю і гарантії відновлення обмежених прав. Саме такі недоліки властиві чинному законодавству України у сфері регулювання опрацювання персональних даних правоохоронними органами.

Частина 3 ст. 32 Конституції України надає громадянам право на доступ до відомостей, що стосуються їх особисто, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею. Таким чином, інформацію персонального характеру можна віднести до державної або іншої захищеної законом таємниці, що позбавляє громадян права на доступ до неї.

Чинний Закон України “Про інформацію” також закріплює лише загальні принципи доступу громадян до інформації, що стосується їх особисто. Механізм реалізації зазначеного права належно не визначено. Не врегульовано використання конфіденційної інформації про особу.

Статтею 23 указанного Закону України встановлено, що інформація про особу – це сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про особу [5].

Основними даними про особу (персональними даними) є: національність, освіта, сімейний стан, релігійність, стан здоров'я, а також адреса, дата й місце народження.

Джерелами документованої інформації про особу є видані на її ім'я документи, підписані нею документи, а також відомості про особу, зібрані державними органами влади й органами місцевого самоврядування в межах своїх повноважень.

Законом встановлено заборону збирання відомостей про особу без її попередньої згоди, за винятком випадків, передбачених законом.

Відповідно до рішення Конституційного Суду України у справі щодо офіційного тлумачення ст. 3, 23, 31, 47, 48 Закону України “Про інформацію” та ст. 12 Закону України “Про прокуратуру” від 30 жовтня 1997 року № 5-зп (справа К. Г. Устименка № 18/203-97), ч. 4 ст. 23 Закону України “Про інформацію” забороняється не лише збирання, а й зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її попередньої згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту, прав та свобод людини. До конфіденційної інформації, зокрема, належать свідчення про особу (освіта, сімейний стан, релігійність, стан здоров’я, дата й місце народження, майновий стан та інші персональні дані).

Невирішеним залишається питання доступу до інформації, яку збирають про особу під час оперативно-розшукової діяльності. Зокрема, ч. 9 ст. 9 Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність” надає громадянам України та іншим особам право “...у встановленому законом порядку одержати від органів, на які покладено здійснення оперативно-розшукової діяльності, письмове пояснення з приводу обмеження їх прав і свобод та оскаржити ці дії до суду” [3]. Тобто, одержати можна пояснення щодо застосування передбачених Законом України “Про оперативно-розшукову діяльність” заходів, а не самі відомості, що були одержані під час такої діяльності. Крім того, сам факт негласного збирання та використання інформації про особу не визнають обмеженням права, хоча оперативно-розшукова діяльність, під час якої збирають інформація про особу таємно від неї, уже з моменту введення оперативно-розшукової справи є, по суті, обмеженням прав і свобод людини.

Частина 10 ст. 9 зазначеного Закону забороняє передання та розголошення відомостей про нерозкриті злочини або такі, що можуть зашкодити слідству чи інтересам людини, безпеці України тощо.

Частина 13 ст. 9 Закону передбачає, що не підлягають переданню та розголошенню результати оперативно-розшукової діяльності, які становлять державну таємницю. Регламентація цього питання за чинним законодавством України не гарантує права доступу значного кола суб’єктів даних до інформації персонального характеру, яку зібрано і використано під час оперативно-розшукової діяльності.

Затверджений наказом Голови Служби безпеки України від 1 березня 2001 року № 52 Звід відомостей, що становлять державну таємницю, відносить до державної таємниці у сфері державної безпеки й охорони правопорядку відомості “про факт підготовки та проведення, а також результати негласних оперативно-розшукових заходів із застосуванням оперативно-технічних засобів стосовно осіб, які готують або вчинили особливо небезпечні злочини проти держави” (п. 4.18), а також “ті самі відомості стосовно осіб, які готують або вчинили інші

тяжкі злочини” (п. 4.18.1). До останнього пункту є примітка, що “в разі використання отриманої інформації як доказ у кримінальному процесі, зниження її ступеня секретності чи розсекречення здійснюється згідно з чинним законодавством України” [6].

Таким чином, незалежно від підтвердження чи непідтвердження фактів причетності людини до підготовки або вчинення особливо небезпечного злочину проти держави, використання чи невикористання відомостей з обмеженим доступом у кримінальному судочинстві, розголошення цих відомостей для громадян має заборонений характер.

Доступ до відомостей з обмеженим доступом незалежно від підтвердження чи непідтвердження фактів причетності людини до підготовки або вчинення іншого тяжкого злочину проти держави, можливий лише після прийняття рішення про зниження ступеня її секретності чи розсекречення та лише у разі використання отриманої інформації як доказу в кримінальному процесі.

Однак доступ людини до інформації персонального характеру, одержаної оперативними органами в інших випадках, також практично неможливий. Частиною 12 ст. 9 Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність” заборонено зберігання та передбачено обов’язок відповідальних осіб оперативних органів знищувати “одержані внаслідок оперативно-розшукової діяльності відомості, що стосуються особистого життя, честі, гідності людини, якщо вони не містять інформації про вчинення заборонених законом дій”.

Закон не дає визначення поняттю “відомості, що стосуються особистого життя, честі, гідності людини”, хоча його можна тлумачити по-різному. Насправді громадянин ніколи не зможе дізнатися, яку саме інформацію про нього було зібрано, використано та знищено.

Таким чином, проголошуючи та конституційно закріплюючи права і свободи громадян, українське законодавство не повною мірою надає практичні можливості й механізми для їх реалізації. Норми, що мають регламентувати це питання на законодавчому рівні, містяться в різних нормативних актах і не мають єдиного понятійного апарату. Нині в Україні діють понад два десятки законів, які певним чином мають регулювати питання щодо дій із персональною інформацією.

Для усунення наявних недоліків і прогалин у законодавстві, що регулює опрацювання персональних даних у діяльності правоохоронних органів, варто прийняти основоположний закон, що захищатиме право громадян на приватність персональних даних, а також спеціальні закони з опрацювання персональних даних у діяльності правоохоронних органів України. У цьому може бути корисним досвід європейських країн.

Тому для ефективної реалізації права на інформацію та її захисту порядок здійснення цього права має бути закріплений на законодав-

чому рівні, тобто необхідно ухвалити закон, у якому мають бути закріплені загальні принципи, пов'язані зі створенням, володінням, використанням, передачею та охороною персональних даних, а також встановлено правила обмеження доступу до них.

Головним документом, вимоги якого неодмінно варто врахувати під час підготовки проекту Закону України “Про захист інформації про особу персональних даних”, має бути Конвенція Ради Європи “Про захист осіб стосовно автоматизованої обробки даних особистого характеру” від 28 січня 1981 року № 108 (ратифіковано Україною 20 серпня 2005 року).

Відповідно до зазначеної Конвенції, персональні дані – будь-яка інформація про фізичну особу, що ідентифікована або може бути ідентифікованою [7]. Це перший міжнародний документ про взаємні права й обов'язки, що містить загальноєвропейські норми (стандарти), які створюють умови регулювання суспільних відносин у сфері захисту персональних даних. Норми Конвенції є імперативними, тобто такими, які країни, що до неї приєдналися, не можуть порушувати. Відповідно до положень цієї Конвенції, узгодження національного законодавства з її положеннями має відбуватися не пізніше, ніж введення в дію Конвенції на території відповідної країни. Країни, що підписали зазначений документ, мають керуватися ним під час розгляду всіх питань, пов'язаних із захистом персональних даних, які опрацьовували або не опрацьовували в автоматизованих системах різного призначення.

У Законі України “Про захист інформації про особу (персональних даних)”, на наш погляд, мають бути закріплені такі основні принципи роботи з інформацією персонального характеру та її захисту:

1. Законність збирання та опрацювання персональних даних, відповідно до передбачених законом підстав.

2. Збирання інформації варто здійснювати з чітко окресленою метою, у визначених обсягах і не використовувати з іншою метою без належних підстав.

3. Має діяти принцип обмеження збирання інформації, відповідно до якого не можна зберігати так звані вразливі персональні дані, до яких належать: етнічне (расове) походження, політичні погляди, партійна належність, релігійні переконання, стан здоров'я, статеве життя, наявність судимості.

4. Інформацію персонального характеру необхідно оновлювати і не зберігати понад необхідний термін.

5. Особа повинна мати право знати стосовно збирання інформації про неї, мати доступ до цієї інформації, а також вимагати виправлення недостовірної інформації.

6. Персональну інформацію, отриману внаслідок оперативно-розшукової діяльності, необхідно виокремити в особливу категорію – наприклад, “поліцейські файли” тощо.

7. Законопроект має містити положення про заходи запобігання невідправданого використання або втрати інформації персонального характеру.

Спробою законодавчого закріплення наведених принципів можна вважати підготовку відповідного законопроекту про захист персональних даних від 25 березня 2008 року № 2273, поданого народними депутатами України О. Шевчуком, В. Литвином, В. Полохалом і К. Самойлик.

Однак, на нашу думку, в указаному законопроекті необхідно більше уваги приділити аспектам регулювання захисту персональних даних, зокрема, ролі державного регулювання захисту персональних даних. У цій сфері необхідно шукати ефективні механізми такого захисту. Корисним є зарубіжний досвід, де успішно діє інститут уповноваженого з питань захисту персональних даних, що спроможний забезпечити баланс особистих, громадських і державних інтересів.

В Україні, розв’язуючи проблеми, пов’язані із захистом персональних даних, необхідно створити аналогічну незалежну службу, що, відповідно до ст. 28 Директиви 95/46/ЄС Європарламенту та Ради Євросоюзу “Про захист прав приватних осіб щодо обробки персональних даних і про вільний рух таких даних” від 24 жовтня 1995 року, виконуючи покладені на неї обов’язки, має діяти в умовах повної незалежності й складати регулярні звіти про свою діяльність. Крім цього, у законопроекті необхідно передбачити структуру, порядок формування складу та компетенцію вповноваженого державного органу, а також вимоги до особи, яка має очолювати цей орган [8].

Потребує законодавчого регулювання специфіка роботи з персональною інформацією засобами масової інформації. В європейських законодавствах особливості роботи з персональними даними в цілях журналістики розглянуто в окремому розділі. Показовим з цього приводу є Закон “Про захист персональних даних” Латвійської Республіки, відповідно до ст. 5 якого положення закону не поширюються на випадки опрацювання персональних даних у журналістських, художніх чи літературних цілях. Ці правила застосовують з метою дотримання права недоторканності приватного життя особи та свободи слова.

Оскільки використання персональних даних у засобах масової інформації є проблемою не лише правового характеру, а й етичного, в українському законопроекті необхідно передбачити процедуру, коли згода суб’єкта на збирання інформації про нього не потрібна у разі, якщо роботу з інформацією персонального характеру здійснюють виключно в цілях журналістики за умови, що такі дії узгоджуватимуть

з дотриманням права на недоторканність приватного життя та виключатимуть зловживання свободою слова.

Позитивним аспектом законопроекту можна вважати положення про заборону опрацювання вразливих персональних даних про расове або етнічне походження, політичні погляди, релігійні або філософські переконання, членство в політичних партіях і профспілках, а також даних щодо стану здоров'я чи статевого життя. Водночас, по-перше, видається зайвим формулювання “філософські переконання”, оскільки воно не цілком чітке, по-друге, законопроект не містить жодних обмежень щодо збирання таких даних. Як наслідок, може скластися ситуація, коли власник баз даних зможе збирати будь-які дані, а згодом частину з них опрацьовувати відповідно до закону, іншу – поза законом. Законопроект конкретизує, що заборону опрацювання вразливих даних не застосовують за умови надання згоди суб'єктом персональних даних на таке опрацювання. Утім згода суб'єкта персональних даних, відповідно до ст. 32 Конституції України, необхідна ще на стадії збирання такої інформації. Отже, без установлення обмежень на збирання вразливої інформації необхідність надання згоди суб'єктом персональних даних втрачає сенс [9].

У рішенні Конституційного суду від 20 січня 2012 року подане офіційне тлумачення ч. 1, 2 ст. 32 Конституції України, відповідно до якого інформація про особисте та сімейне життя особи (персональні дані про неї) – це будь-які відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована, а саме: національність, освіта, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, матеріальний стан, адреса, дата і місце народження, місце проживання та перебування тощо, дані про особисті майнові та немайнові відносини цієї особи з іншими особами, зокрема членами сім'ї, а також відомості про події та явища, що відбувалися або відбуваються у побутовому, інтимному, товариському, професійному, діловому та інших сферах життя особи, за винятком даних стосовно виконання повноважень особою, яка займає посаду, пов'язану зі здійсненням функцій держави або органів місцевого самоврядування. Така інформація про фізичну особу та членів її сім'ї є конфіденційною і може бути поширена тільки за їх згодою, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Отже, збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди державою, органами місцевого самоврядування, юридичними або фізичними особами є втручанням в її особисте та сімейне життя. Таке втручання допускається винятково у випадках, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Приведення нормативно-правового регулювання діяльності правоохоронних органів і практики його застосування у відповідність із

міжнародними правовими стандартами має сприяти ефективній реалізації права громадян на приватність персональних даних.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Голов. ред. В. Т. Бусел, редактори-лексикографи : В. Т. Бусел, М. Д. Василега-Дерибас, О. В. Дмитрієв, Г. В. Латник, Г. В. Степенко. – К. ; Ірпінь : ВТФ “Терун”, 2005. – 1728 с.
2. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 черв. 1993 р. № 3341-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1993. – № 35. – Ст. 358.
3. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 22. – Ст. 303.
4. Конституція України : офіц. текст : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. – К., 1996. – 96 с.
5. Про інформацію : Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
6. Звід відомостей, що становлять державну таємницю : Наказ Голови Служби безпеки України від 1 берез. 2001 р. № 52 / Відомчий документ.
7. Про захист прав приватних осіб щодо обробки персональних даних і про вільний рух таких даних : Директива 95/46/ЄС Європарламенту та Ради Євросоюзу від 24 жовт. 1995 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_938.
8. Про персональні дані : Модельний закон Міжпарламентської асамблеї країн-учасниць СНД, прийнятий Постановою від 16 жовт. 1999 р. № 14/19 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/n0001100-00>.
9. Про захист персональних даних : Закон України від 1 черв. 2010 р. № 2297-VI // Відомості Верховної ради України (ВВР). – 2010. – № 34. – Ст. 481.

В статье рассмотрены теоретические принципы сущности и содержания персональных данных. Сформулировано научное направление развития защиты персональных данных. Обоснован научный и терминологический аппарат защиты персональных данных.

The theoretical principles of essence and maintenance of the personal data are considered in the article. Scientific direction of the development of protection of the personal data is set forth. The scientific and the terminological mechanism of protection of the personal data are reasonable.

Стаття надійшла до редакції журналу 29 березня 2012 року.